

Zámek Svijany

Obsah:

Historie	3
Zámek i pivovar k sobě odnepaměti patřily	3
V roce 1892 se osud zámku a pivovaru poprvé rozchází.....	3
Záchrana zámku v pravou chvíli	4
Současnost	4
Podpora z EHP a Norských fondů	4
Zámek Svijany se 25. 6. 2016 otvírá veřejnosti	5
Expozice.....	5
Expozice archeologie	5
Historie zámku a okolí	5
Expozice pivovarnictví	5
Expozice podzemí.....	6
Úniková hra	6
Velká a malá kaple.....	6
Island	6
Škola Montessori.....	6
Romové na archivních fotografiích.....	6
Zámecká zahrada.....	6
Pivo na počest zámku	7

Historie

Zámek i pivovar k sobě odnepaměti patřily

V roce 1345 založili cisterciáckí mniši z kláštera Hradiště hospodářský dvůr, na kterém se později, v 16. století vařilo pivo. Konkrétně rok 1564 bývá spojován s první zmínkou o vaření piva v pivovaru ve Svijanech. Vaření piva a zakládání hospod zvyšovalo finanční výnosy zdejšího panství. V roce 1567 došlo k dělení majetku mezi Vartemberkovými syny a o objektu se v historických pramenech poprvé mluví jako o svijanském sídle. V témže roce také začala stavba zámku ve Svijanech, která byla dokončena o 11 let později v roce 1578.

Po smrti majitele panství Jaroslava z Vartemberka získal Svijany i s pivovarem Jáchym Ondřej Šlik. Ten ve 20. letech 17. století nechal vyzdobit rytířský sál v západním křídle nádhernými renesančními malbami, které byly v minulosti překryty jednoduchým nátěrem, a zcela se na ně zapomnělo. Znovuobjevy byly až při rekonstrukci zámku v roce 2015. Původní šlikovská výmalba byla dnes zrestaurována včetně malovaných erbů rodů. Ve východním poli byl objeven znak matky Jáchyma Ondřeje Šlika Anny ze Sunecku. Směrem k západu pak znaky jeho manželek, Anny z Kolowrat, Anny ze Smiřic a Voršily z Oppersdorfu. V prvním poli byl původně znak Jáchyma Ondřeje Šlika, který byl odstraněn při přestavbě rytířského sálu na kapli sv. Jana a Pavla v roce 1768.

Po smrti Jáchyma Ondřeje Šlika, který byl popraven jako první z 27 pánů v roce 1621 na pražském

Staroměstském náměstí, získal v roce 1623 svijanské panství Albrecht z Valdštejna. Valdštejnové patřili mezi zdatné obchodníky a za nich se dařilo i pivovaru. Zámek byl přestavěn a stavebně upraven a rozšířen byl i sousední pivovar. Valdštejnové na zámku hospodařili až do roku 1820.

Ve stejném roce koupil svijanské panství i se zámek a pivovarem kníže Karel Alain ze šlechtického rodu Rohanů. Za Rohanů byl

zámek včleněn k sychrovskému panství a sloužil jako sídlo vrchnostenského úřadu a k ubytování úředníků.

V roce 1892 se osud zámku a pivovaru poprvé rozchází

Roku 1892 si sládek Antonín Kratochvíle pronajal od Rohanů pivovar a roku 1909 si ho dokonce od Alaina Rohana koupil.

Rodinná dynastie Kratochvílů působila ve svijanském pivovaru až do roku 1939, kdy náročné investice a důsledky hospodářské krize dovedly Antonína Kratochvíle mladšího k dražbě pivovaru a v té ho opět získal kníže Alain Rohan.

Po roce 1945 byl zámek i pivovar Rohanům zkonfiskován a později znárodněn. Zámecké prostory byly brzy necitlivě přestavěny na zaměstnanecké byty pivovaru. Od té doby zámek postupně chátral. V roce 1990 vznikl státní podnik Pivovary Vratislavice nad Nisou, jehož součástí byl i celý areál. V roce 1997 se stal součástí a. s. Pražské pivovary. Svijanský pivovar se však dostal do odbytové krize a hrozilo mu úplné uzavření.

Změna pro pivovar rovnající se téměř zázraku přišla v roce 1998, kdy vznikla společnost Pivovar Svijany, s. r. o., která se stala novým vlastníkem. Díky usilovné práci a víře v tradiční způsob vaření

piva se pivovaru začalo blýskat na lepší časy. Velkou zásluhu na tom měl bývalý sládek a později ředitel František Horák. Ve Svijanech se pivo dodnes vaří dvourmutově, zlatý mok tu kvasí v otevřených kádích na spilkách a pomalu zraje v ležáckých sklepích při nízkých teplotách. Pivovar se řadí mezi významné zaměstnavatele v regionu, stále zde platí, že nejlepší pivovarskou práci odvádějí lidé.

Záchrana zámku v pravou chvíli

Pivovar Svijany koupil chátrající zámek v roce 2013 od tehdejšího majitele Milana Rýdla z Čápvky, severočeského podnikatele a velmistra řádu svatého Václava, s cílem vybudovat z něj kulturně společenské centrum obce Svijany a zajímavý turistický cíl s přehlídkou místní historie.

Současnost

Podpora z EHP a Norských fondů

Začátkem roku 2015 se na plánovanou obnovu zámku podařilo získat grant z EHP fondů 2009-2014.

Celková suma za dokončenou rekonstrukci se vyšplhala na 60 mil. Kč, téměř 30 mil. Kč tvoří grant z EHP fondů 2009-2014. Původní rozpočet projektu byl 50 mil. Kč, ale v průběhu oprav zámku se objevily např. vzácné fresky v kapli, a proto byla investice ze strany Pivovaru Svijany navýšena o dalších 10 mil. Kč.

Na rekonstrukci, která začala na jaře 2015, se jako partner projektu aktivně podílel islandský archeologický institut, Liberecký kraj, obec Svijany, Severočeské muzeum spolu s předním archeologem Mgr. Petrem Brestovanským, Národní památkový ústav ÚPS na Sychrově, vzdělávací centrum Život hrou a obecně prospěšná společnost ARCHA 13.

Zámek Svijany se 25. 6. 2016 otvírá veřejnosti

Brány Zámku Svijany se poprvé otevřou veřejnosti v sobotu 25. června 2016 v 10.00 hodin a první návštěvníci si zámek prohlédnou za zvýhodněné jednotné vstupné 50 Kč, děti do 12 let zdarma.

Od prvního dne si budou moci návštěvníci prohlédnout zrekonstruovaný interiér zámku včetně kaple s restaurovanými stropními freskami i přílehlou zahradu a ochutnat nové pivo, které při této příležitosti připravil Pivovar Svijany a nazval je Zámecký Máz. Připravena je celá řada stálých expozic, které bude možné absolvovat s průvodcem nebo samostatně. Jedná se o archeologickou výstavu

s exponáty ze Svijan a blízkého okolí, menší expozici o podzemí Libereckého kraje, pivovarnickou expozici, část věnovanou bývalým pánům zámku – Valdštejnům a Vartenberkům, dále pak Islandu, romské menšině a Montessori vzdělávání.

V průběhu rekonstrukce byla pod vedením archeologa Petra Brestovanského ze Severočeského muzea v Liberci odhalena řada zámeckých tajemství. Jde např. o unikátní bronzovou jehlici starou 3000 let, středověkou pec na chleba nebo tajnou chodbu pod zámkem. Všechny zde nalezené artefakty si budou moci návštěvníci prohlédnout na vlastní oči v expozici, na které se z velké části podílela ARCHA 13 o.p.s.

Součástí zámku je i rozlehlá zahrada, která prošla výraznými úpravami tak, aby nabídla prostor pro odpočinek i zábavu. Radost určitě udělá nejmenším návštěvníkům, kteří zde najdou pískoviště sloužící zároveň jako archeologické naleziště. Pod vrstvou písku totiž bude možné odkrýt kostru prasete, jejíž část byla v zahradě objevena a zároveň dala obci Svijany jméno. Součástí zahrady budou i pec na chleba a pec na bronzové odlitky. V těch si budou moci návštěvníci pod vedením vyrobit vlastní zámecké suvenýry.

Podrobný program otevření Zámku Svijany naleznete na webu:

<https://www.zameksvijany.cz/slavnostni-otevreni.html>.

Expozice

Expozice archeologie

Nejrozsáhlejší expozicí na Zámku Svijany je právě ta archeologická. Na trase v jižním křídle zámku se dozvíte i o 3 000 let starých nálezích z okolí Svijan a Příšovic. K vidění jsou unikátní hroby z pohřebiště „Na Cecilce“, bronzový poklad jinde nevidaných „svijanských labutěk“ a originální nejnovější nálezy ze zámecké zahrady.

Historie zámku a okolí

Popsány jsou zde vybrané milníky z historie. Např. odkud a kdy byly osídleny Svijany, jak starý je zámek, které šlechtické rody zde vládly, jak souvisí název Svijany s chovem prasat nebo jak starý je zvon nad kaplí. Také si zde můžete prohlédnout fotografie zámku před a v průběhu rekonstrukce.

Expozice pivovarnictví

Můžete zjistit, kolik stálo pivo v roce 301 za římského císaře Diokleciána, nebo co se stalo s šenkýřkou, když míchala pivo s vodou. Všechny tyto zajímavosti, ale také množství dobových obrázků

týkajících se pivní kultury a lázeňství uvidíte v přízemí zámku. Vidět také můžete proměny pivovaru na dobových fotografiích.

Expozice podzemí

V Libereckém kraji není mnoho podzemních prostor, které jsou otevřeny veřejnosti. Na zámku můžete vidět fotografie těch nejlepších. Některé jsou dílem přírody, některé vznikly jako součást středověkých hradů rytířských řádů, jiné za účelem civilní obrany.

Úniková hra

Podle principu „škola hrou“ se detailně seznámíte s historickými postavami Zámku Svijany v tematickém prostředí. Ve speciálně upravené místnosti se může najednou pohybovat maximálně 5 lidí, jejichž úkolem je během jedné hodiny najít poklad a dostat se z místnosti ven. Hra bude zasazena do doby zámeckého pána Jáchyma Ondřeje Šlika, a přestože nebude vyžadovat žádné speciální znalosti, budete řešit hádanky z oblasti zeměpisu, biologie, astronomie, apod.

Velká a malá kaple

Stará malá kaple Nalezení sv. Kříže vznikla mezi lety 1567 až 1578 a v jednom jejím klenebním poli můžeme dodnes spatřit nádhernou manýristickou výmalbu z roku 1673. Velká kaple byla původně rytířským sálem a v roce 1768 se proměnila na kapli sv. Jana a Pavla. Dnes zde můžeme spatřit unikátní malovanou výzdobu z let 1610 až 1620 včetně na stropě umístěných znaků matky a manželek Jáchyma Ondřeje Šlika.

Island

V informačním centru se dozvíte, že byl Island osídlen poměrně pozdě, v době Vikingů v 9. století. Z toho vyplývá, že místní archeologie se od jiných evropských zemí liší. Island nemá žádné pozůstatky z doby kamenné nebo doby bronzové. Obdivovat můžete také nádhernou tamní přírodu.

Škola Montessori

Zde se dozvíte, kdo byla Marie Montessori, která změnila pohled na osobnost dítěte a na jeho vzdělávání. Můžete zde vidět také osobnosti, které prošly tímto vzděláním. V duchu Komenského hesla „škola hrou“ si zde děti mohou spoustu zajímavých věcí vyzkoušet na vlastní kůži.

Romové na archivních fotografiích

Soubor historických snímků několika různých autorů umožňuje nahlédnout do dávno minulého života Romů. Fotografie, které vznikly v rozmezí konce 19. stol. až čtvrtého desetiletí 20. stol., zachycují Romy v Čechách, na Moravě, ale hlavně na Slovensku a v Uhrách, Podkarpatské Rusi a ojediněle také v Rumunsku, odkud k nám právě přes Uhry a Slovensko přicházela valná část kočovných Romů.

Zámecká zahrada

V zahradě se můžete postavit na autentická místa archeologických nálezů a na informačních sloupcích se dozvíte, jak tyto nálezy vypadaly. Dále uvidíte dřevěnou repliku 3 000 let staré svatyně z doby bronzové, nebo si na pískovišti můžete vykopat svijanskou středověkou „swinii“.

Pivo na počest zámku

Zachránce Zámku Svijany, zdejší pivovar, připravil na počest zrekonstruované památky nové pivo Zámecký Máz. Ochutnat ho bude možné v sobotu 25. 6. 2016 po slavnostním naražení sudu na nádvoří zámku v 10.00 hodin.

Zámecký Máz vychází ze svijanské nejprodávanější jedenáctky Svijanského Mázu a inspirován je starými recepturami, podle kterých se v minulém století vařilo pivo zavážené před zimou na nepřístupné horské chaty. Dnes je výrobní proces Zámeckého Mázu podobný. Hotové zfiltrované pivo se opětovně zakvasí rozkvašenou mladinou, tzv. kroužky, a nechá se krátce rozkvasit v tanku, aby došlo k homogenizaci celé várky a pivo pak kvasilo stejně ve všech sudech. Po dvou až třech dnech se stočí do sudů a uskladní v ležáckých sklepech, kde při teplotě 2° C tři až čtyři týdny znovu dokváší. Takto připravené kroužkové pivo pak putuje rovnou k zákazníkům.

Díky druhotnému dokvášení a přítomnosti čistých vitálních pivovarských kvasinek získá pivo plnější, ale jemnější a zakulacenější chuť. Při teplotě do 4° C se dá uchovávat velmi dlouho a v průběhu ležení se jeho charakter a vlastnosti pomalu mění a vyvíjí. Naopak při vyšších teplotách je potřeba pivo co nejdříve spotřebovat, protože pivovarské kvasinky jsou v teple aktivnější.

Pro další informace o Zámku Svijany kontaktujte:

Petra Winklerová, tisková mluvčí Pivovaru Svijany

tel. +420 739 085 314

e-mail: petra.winklerova@pivovarsvijany.cz

Webové stránky: <https://www.zameksvijany.cz/>

Facebook: www.facebook.com/ZamekSvijany

Hlavní osoby pro komunikaci v rámci konané akce:

Ředitel Pivovaru Svijany Ing. Roman Havlík

Zástupce norské ambasády Terje. B. Englung

Zástupce Ministerstva financí Mgr. Tereza Vavrečková

Hejtman Libereckého kraje Mgr. Martin Půta

Starosta obce Svijany Ing. Petr Felkner

Archeolog Mgr. Petr Brestovanský